

MATEŘSKÁ ŠKOLA SPECIÁLNÍ JABLONEC NAD NISOU, PALACKÉHO 37,
příspěvková organizace
Palackého 37, 466 01 Jablonec nad Nisou
IČ 72 74 34 33

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Motto :

„Jsou dvě důležité věci, které bychom měli dát svým dětem.

Tou první jsou kořeny,

tou druhou jsou křídla.“

Č.j.: 6/2017

Platnost : od 4. září 2017 do 31. srpna 2020

I. Identifikační údaje o škole

Adresa: Palackého 37
466 01 Jablonec nad Nisou
tel. 777863494
e-mail spec.ms.jbc@seznam.cz
webové stránky
www.ms-hlaska.cz

IČ: 72 74 34 33

Odloučené pracoviště: U Přehrady 4
466 01 Jablonec nad Nisou

Zřizovatel: Město Jablonec nad Nisou

Ředitelka: Mgr. Jana Brethová
Jmenovaná od 1. 1. 2003 Radou Města Jablonce nad Nisou

Zpracovatel: Mgr. Jana Brethová
Bc. Iva Hrubošová
Na přípravě ŠVP se podílel kolektiv MŠ.

Při mateřské škole je zřízen spolek Radost při MŠ Hláska z.s.

Mateřská škola speciální Jablonec nad Nisou, Palackého 37, příspěvková organizace je určena dětem s různým typem postižení.

Obecná charakteristika školy

Mateřská škola speciální je umístěna v blízkosti centra města v lokalitě u jablonecké přehrady. Je dostupná v rámci městské hromadné dopravy.

Kapacita mateřské školy:	93 dětí
Kapacita speciálních tříd:	45 dětí
Kapacita běžných tříd:	48 dětí
Počet tříd:	6
Počet dětí ve speciálních třídách:	8 – 13

V budově Palackého 37 jsou 3 třídy, dvě speciální a jedna běžná. Budova je vilového charakteru, třídy jsou rozmístěny v jednotlivých patrech. Děti se stravují ve společné jídelně v suterénu.

Budova U Přehrady 4 má bezbariérový přístup. V budově panelového typu jsou 3 třídy, dvě třídy speciální a jedna třída běžná.

Každá speciální třída mateřské školy má k dispozici pracovnu pro individuální a logopedickou péči. U obou budov jsou prostorné zahrady s pískovištěm a potřebným vybavením pro hry dětí.

III. Strategie rozvoje mateřské školy

Mateřská škola je školou podporující společné vzdělávání, kterou úspěšně realizuje prostřednictvím běžných tříd a speciálních tříd. Podmínky vzdělávání jsou přizpůsobeny pro dosažení cílů pomocí metod a prostředků vhodných pro děti se SVP i pro děti bez postižení a jsou v souladu se vzdělávacími záměry mateřské školy. Pro rozvoj mateřské školy speciální je prvořadým úkolem neustále zvyšovat prestiž zařízení, prezentovat mateřskou školu jako odborné pracoviště, na které se rodiče dětí mohou s důvěrou obrátit. Jedním z předpokladů jsou kvalifikovaní, neustále se vzdělávající, se zájmem pracující a po odborné stránce vzdělaní pedagogové. Toto je neměnný koncepční záměr mateřské školy speciální.

Dlouhodobá spolupráce s běžnými mateřskými školami v oblasti logopedické péče a

prevence naplňuje inkluzivní vzdělávání a napomáhá otevřenosti mateřské školy široké veřejnosti.

IV. Podmínky vzdělávání

Prostředí mateřské školy je přizpůsobeno dětem se speciálními vzdělávacími potřebami i dětem bez postižení. Třídy mateřské školy jsou dostatečně prostorné, vybavené novým nábytkem. Ke každé speciální třídě náleží pracovna pro individuální logopedii a individuální péči. Učitelkám jsou k dispozici knihovny a kabinety s rozmanitými pomůckami didaktického, mechanického i kompenzačního rázu. Pomůcky pro speciální péči jsou dle možností průběžně pořizovány vzhledem k potřebám dětí. Běžné třídy jsou vybaveny hračkami a pomůckami rozvíjející osobnost dítěte.

Mateřská škola vlastní keramickou pec.

Obě budovy mateřské školy jsou vybaveny kopírkou a počítači, ve všech třídách jsou radiomagnetofony. Učitelky při individuální práci využívají didaktických a logopedických PC programů určených pro předškolní děti.

Obě školní zahrady jsou vybaveny dřevěnými prvky se skluzavkami a domečky, které vyhovují potřebám dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Organizační chod a řízení mateřské školy je specifikováno ve Školním řádu mateřské školy, ve Vnitřním řádu, Provozním řádu a Organizačním řádu.

Organizace, režim dne a chod v jednotlivých třídách vycházejí z potřeb, možností dětí a postižení.

Řízení mateřské školy

Koncepce speciální mateřské školy spočívá ve vytvoření podmínek pro společné vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí bez speciálních vzdělávacích potřeb. Ve speciálních třídách se vzdělávají děti se speciálními vzdělávacími potřebami, v běžných třídách děti bez speciálních vzdělávacích potřeb i s podpůrnými opatřeními. Do běžných tříd mohou být postupně vřazovány děti, u kterých byla dokončena reedukace řečových vad a eliminovány problémy a handicap, pro které bylo dítě do mateřské školy

speciální přijato a které by již nebylo vřazeno do mateřské školy speciální. Vzdělávací systém v běžných třídách umožní slučování paralelních tříd při předškolním vzdělávání stejného tématu a přeskupování dětí podle aktuálních potřeb a možností do jiných tříd na některé činnosti.

Dalším cílem stanovené koncepce mateřské školy je vybudování odborného poradenského pracoviště. Mateřská škola nabízí logopedickou péči pro děti z běžných mateřských škol, nabízí služby v oblasti vzdělávání pedagogů formou seminářů a konzultací, interakce s běžnými mateřskými školami.

Významnou roli v chodu mateřské školy hraje vzájemná souhra všech pracovníků, jejich vzájemná vstřícnost, ochota a souhra pedagogického a provozního personálu.

Za nejdůležitější považujeme rozvíjení vzájemné komunikace mezi všemi pracovníky mateřské školy, otevřené řešení konfliktních situací a nedorozumění.

Silnou stránkou kolektivu je dobrá spolupráce s provozním personálem, otevřené jednání a vzájemné si sdělování připomínek, nápadů a podnětů.

Působení kolektivu se pozitivně odráží na vztazích mezi dětmi, kolektivem mateřské školy i rodiči.

Kompetence, povinnosti, pravomoci a úkoly jsou dány v Plánu kompetencí a kontroly a v řádech mateřské školy speciální.

Interní informační systém je založen na osobním a telefonickém jednání, účasti na poradách, informacích na nástěnkách v šatnách zaměstnanců. Pravidelně jsou pořádány porady pedagogické i provozní.

Vnější informační systém je zabezpečován prezentacemi mateřské školy:

- Veřejná vystoupení dětí
- Výstava dětských výtvarných prací
- Dny otevřených dveří
- Webové stránky
- Granty
- Schůzky, konzultace s rodiči, účast na individuální logopedické péči
- Dílny pro rodiče – velikonoční, vánoční
- Informační letáky
- Akce pro rodiče a děti

Mateřská škola spolupracuje s odbornými pracovišti:

- SPC detašované pracoviště Polní 10
- SPC pro děti sluchově postižené a děti s narušenou komunikační schopností Liberec
- SPC pro tělesně postižené
- Centrem pro zdravotně postižené Libereckého kraje
- PPP Semily
- Pedagogicko – psychologickou poradnou Jablonec nad Nisou
- základními školami v regionu

Pravidelná spolupráce probíhá i s jednotlivými odděleními Magistrátu Jablonec nad Nisou, především s oddělením školství, kultury a sportu a oddělením hospodářské správy formou porad ředitelů, individuálních schůzek a návštěv.

Spolupráce s Úřadem práce spočívá ve formě poskytování finančních prostředků na vytvořené pracovní pozice osobních asistentů.

Mateřská škola má široké spektrum spolupráce s dalšími organizacemi a partnery – banky, obchodní firmy a nadace.

Mateřská škola úzce spolupracuje s běžnými mateřskými školami regionu Jablonec nad Nisou a Liberec v rámci udržitelnosti projektu "Zvládneme to hravě". Cílem je rozvoj, posílení a vyrovnání všech psychomotorických oblastí u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami z běžných mateřských škol a rozvoj poradenství pro jejich rodiče.

Personální zajištění

V mateřské škole pracují odborně kvalifikované učitelky, ve speciálních třídách se vzděláním z oboru speciální pedagogika. Ve třídách u dětí s kombinovanými vadami pracují pedagogičtí a osobní asistenti.

Práce ve speciální mateřské škole vyžaduje notnou dávku trpělivosti, promyšlenou přípravu a specifický přístup učitelek k dětem.

Učitelky se účastní seminářů, přednášek a školení dle svého zaměření a zaměření speciální mateřské školy, sebevzdělávají se ve studiu speciální pedagogiky a samostudiu. Osobní asistentky se vzdělávají v programech zaměřených na zvyšování kvalifikačních předpokladů.

Kritéria výběru zaměstnanců

Důležitou podmínkou práce v mateřské škole speciální je pozitivní vztah k handicapovaným dětem, jejich přijetí, pochopení, tolerance, uvědomění si jejich možností a schopností, umění individuálního přístupu.

Pro učitelky je požadováno pedagogické vzdělání doplněné studiem oboru speciální pedagogiky. Nezbytné je celoživotní vzdělávání v tomto oboru.

Požadavkem na učitelky v běžné třídě je splnění odborné kvalifikace.

Provozní zaměstnanci jsou přijímáni na základě fyzické způsobilosti, důraz klademe na ochotu, vstřícnost, pozitivní vztah k dětem a vzájemnou spolupráci mezi všemi zaměstnanci.

Spoluúčast rodičů

Spolupráce, řešení vzniklých situací a problémů probíhá na základě partnerského trojúhelníku **mateřská škola – dítě – rodiče**. Rodiče mají přístup do tříd, mají možnost účastnit se vzdělávacího procesu v mateřské škole, konzultovat s učitelkami, při návštěvách odborníků v mateřské škole jsou zváni k poradám a konzultacím.

Aktivně spolupracují s učitelkami v tematických plánech, podporují děti k vypracovávání „domácích úkolů“, účastní se třídních schůzek, individuální speciálně pedagogické péče, besídek, odpoledních aktivit a setkání se zástupci základních škol.

Rodiče budou mít možnost vyjádření se k chodu mateřské školy svými připomínkami, náměty a dotazy formou anonymního dotazníku a schránky.

Úzká spolupráce s rodiči probíhá formou spolku RADOST při MŠ Hláska z.s., který pomáhá rozvoji mateřské školy a jejím aktivitám finančně i materiálně.

V. Organizace vzdělávání

MŠ Hláska je šestitřídní škola s hlavním sídlem v Palackého 37 a odloučeným pracovištěm

U Přehrady 4.

Kritéria pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání jsou zveřejňována na webu mateřské školy, zákonní zástupci stvrzují seznámení s kritérii při zápisu.

Do běžných tříd jsou přijímány děti bez speciálních vzdělávacích potřeb i se speciálními vzdělávacími potřebami.

Do speciálních tříd mateřské školy jsou přijímány děti s narušenou komunikační schopností, mentálním, tělesným nebo smyslovým postižením, děti s kombinovanými vadami, děti s poruchou PAS, hyperkinetickým syndromem a ADHD, poruchami chování, poruchou pozornosti a soustředěnosti, děti se sníženou adaptabilitou a děti s psychickými problémy na základě doporučení školského poradenského zařízení (pedagogicko psychologická poradna, speciálně pedagogická centra).

Kritéria pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání ve speciálních třídách

- doporučení školského poradenského zařízení
- věk dítěte dle platné současné legislativy
- trvalé bydliště v Jablonci nad Nisou

Zařazování do jednotlivých tříd se odvíjí především od věku dětí, stanovených diagnóz, závažnosti postižení. Třídy jsou heterogenní s maximálním počtem 13 dětí.

Ve speciálních třídách pracují souběžně dvě učitelky, které spolu úzce spolupracují při řízených, neřízených a individuálních činnostech.

Učitelky vypracovávají pro děti s podpůrnými opatřeními vzdělávací plány. Individuální vzdělávací plán je vypracováván na základě doporučení školského poradenského zařízení a na základě žádosti zákonného zástupce dítěte.

Kritéria pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání v běžných třídách

- věk dítěte dle platné současné legislativy
- trvalé bydliště v Jablonci nad Nisou

Režim dne jednotlivých tříd není pevně stanoven, vychází z potřeb, zájmu a možností dětí.

Po celý den je k dispozici dostatek tekutin, jídelníček je sestavován dle platných předpisů a požadavků spotřebního koše, odpovídá vyváženému a zdravému stravování. Otužování probíhá během pobytu venku a při dalších aktivitách a činnostech školy (cvičení, plavání). Do pobytu venku jsou zařazovány sezónní činnosti (zahrada školy, okolí). Dbáme na pravidelné střídání vzruchových a útlumových aktivit (spánku a odpočinku jednotlivých dětí, řízených a neřízených činností).

Individuální vzdělávání

Zákonní zástupci mohou požádat o způsob plnění povinného předškolního vzdělávání formou individuálního vzdělávání. Zákonný zástupce oznámí ředitelce školy nejpozději 3 měsíce před začátkem školního roku volbu tohoto způsobu plnění povinného předškolního vzdělávání. Zákonný zástupce dítěte je povinen dostavit se s dítětem do mateřské školy v období mezi 27. listopadem až 7. prosincem daného roku k povinnému ověření úrovně očekávaných výstupů předškolního vzdělávání, které jsou přílohou ŠVP MŠ Hláska. Přesný termín ověření bude dohodnut při oznámení o individuálním vzdělávání dítěte zákonnými zástupci ředitelce mateřské školy. Pokud se zákonní zástupci v dohodnutém termínu nedostaví s dítětem k přezkoušení, budou písemně vyzváni a bude jim stanoven náhradní termín. Pokud se zákonní zástupci nedostaví ani v náhradním termínu, ředitel školy rozhodne ve správním řízení o ukončení individuálního předškolního vzdělávání a dítě je povinno nastoupit k pravidelné denní docházce.

V případě, že se zákonný zástupce rozhodne požádat v průběhu školního roku, oznámí tuto skutečnost ředitelce mateřské školy.

Individuální vzdělávání se ukončuje rozhodnutím ředitele mateřské školy ve správním řízení. Zákonný zástupce podá žádost o ukončení individuálního vzdělávání.

VI. Charakteristika vzdělávacího programu

Specifikum výchovně vzdělávacího působení v běžné třídě spočívá v rovnoměrném rozvoji

celé osobnosti dítěte s ohledem na jeho věk a možnosti, v individuálním zaměření ke každému dítěti v oblasti vyrovnávání a posilování všech psychomotorických funkcí včetně prevence logopedických vad.

Specifikum práce ve speciálních třídách mateřské školy spočívá ve vyrovnání se nebo odstranění handicapu, přijetí ho a zvládnutí se s ním sžít, přípravě na život a na situace z něho vyplývající. Snažíme se vychovat samostatného, zdravě sebevědomého a cílevědomého člověka. Vlastním příkladem a výchovným působením vedeme děti k přijetí mravních hodnot, jejich zafixování a využívání v dalším životě. Naším cílem je bezproblémový nástup dětí do školy, zvládnutí sociálních vztahů a orientace v běžném životě. Těžiště práce učitelek tkví v individuální péči a přístupu k jednotlivým dětem vycházející z potřeb, možností, schopností dětí a jejich osobnosti.

**„ Žije-li dítě káráno, naučí se odsuzovat.
Žije-li dítě v nepřátelství, naučí se útočit.
Žije-li dítě v posměchu, naučí se vyhýbavosti.
Ale žije-li dítě v povzbuzení, naučí se trpělivosti.
Žije-li dítě s pochvalou, naučí se oceňovat.
Žije-li dítě v poctivosti, naučí se spravedlnosti.
Žije-li dítě v bezpečí, naučí se věřit.
Žije-li dítě přijímáno a obklopeno přátelstvím, naučí se hledat ve světě lásku.“**

Dorothy Lew Nolte

Vzdělávací program MŠ Hláska vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a je určen dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem bez speciálních vzdělávacích potřeb. Od září 2012 je do ŠVP MŠ Hláska implementován zrealizovaný projekt "Cílené posilování a vyrovnávání všech oslabených psychomotorických oblastí u dětí předškolního věku se speciálními vzdělávacími potřebami". Tento program je zaměřen na rozvoj všech psychomotorických funkcí, jejich propojení, posílení a vyrovnání, pochopení a využití intermodálního kódování.

Vzdělávacím cílem mateřské školy je komplexní péče o děti bez postižení i s různými handicapem. Zaměřujeme se na celkovou osobnost dítěte, připravujeme jej pro život a uplatnění se v něm dle jeho schopností a možností, podporujeme zdravé sebevědomí, umění se prosadit v běžných situacích a získané informace, vědomosti a dovednosti aplikovat v praxi.

U dětí s postižením je naší snahou odstraňovat nebo zmírňovat handicap dětí, pomáhat

rodičům volit vhodnou školu pro jeho dítě, zabýváme se diagnostickou a poradenskou činností.

Ve vzdělávacím procesu považujeme za stěžejní individuální činnost se specifickým přístupem ke každému dítěti a vzájemnou kooperaci a empatii mezi dětmi.

Docházka do naší mateřské školy dává dětem možnost zařadit se do kolektivu vrstevníků, sžít se s nimi, prožít první běžné úspěchy i problémy, naučit se je řešit a vyrovnat se s nimi.

V mateřské škole speciální je zajištěna odborná péče dětem s postižením, která se uskutečňuje formou individuálních činností, především logopedie, grafomotoriky a posilování dílčího oslabení výkonu. Paralelně s individuální péčí probíhají denní vzdělávací činnosti jako v běžné mateřské škole. Je využíváno rovnováhy řízených a neřízených činností, poměr je dán osobnostmi dětí, druhem a stupněm postižení.

V běžných třídách mateřské školy je kladen důraz na celkový rozvoj osobnosti dítěte včetně logopedické prevence, vyváženost řízených a neřízených činností vycházejících z integrovaných bloků nabízených dětem metodou prožitkového učení se zachováním individuálního přístupu.

Běžné třídy zajišťuje kvalitní integraci i společné vzdělávání a rozvoj potenciálu s důrazem na individuální přístup ke každému dítěti. Umožňuje přeřazení dětí ze speciálních tříd.

Hlavní metodou práce je individuální přístup ke každému dítěti a spolupráce s rodinou. Stěžejní formou MŠ Hláska je kolektivní logopedické cvičení, které je prováděno každodenně a je nedílnou součástí vzdělávacího obsahu.

Kolektivní logopedické cvičení – hravou formou se každodenně procvičují jednotlivé hlásky. Součástí cvičení je i nácvik správného dýchání, oromotorické cviky, hry se zvuky a slovy, rozvoj slovní zásoby, komunikace. Je využíváno i k rozvoji zrakového, sluchového vnímání, hmatu, seriality, intermodality, paměti a pozornosti.

Navazující formou vzdělávání jsou **Metodické postupy k cílenému posilování a vyrovnávání všech oslabených psychomotorických oblastí**. Vlastní vytvořená **Metodika k cílenému posilování a vyrovnávání všech oslabených psychomotorických oblastí u dětí předškolního věku se speciálními vzdělávacími potřebami** obsahuje hry a činnosti k jednotlivým hláskám českého jazyka s propojením všech psychomotorických oblastí. K této metodice je využíván zásobník pracovních a grafomotorických listů vytvořených

učitelkami mateřské školy Hláska.

Další důležitou formou předškolního vzdělávání je projekt **Cílený rozvoj předčtenářských a informačních dovedností u dětí předškolního věku se speciálními vzdělávacími potřebami**, který rozvíjí předčtenářské dovednosti, všechny formy komunikace, základy informační gramotnosti a v neposlední řadě i pozitivní vztah ke knize.

Komplexní péče zahrnuje i další aktivity:

- **Jízda na koni** - tato aktivita přispívá k všestrannému rozvoji dětí, posiluje správné držení těla, prohlubuje správné dýchání, rozvíjí jemnou a hrubou motoriku a v neposlední řadě je využívána k individuální logopedické péči. Díky kontaktu dítěte s koněm dochází u dětí ke zklidnění a uvolnění napětí, překonání strachu ze zvířete. Při této činnosti jsou děti spjaty se živou přírodou. Pro děti s tělesným postižením je jízda na koni součástí rehabilitační péče.
- **Plavání** - je každoročně organizován pro nejstarší děti v mateřské škole dle zájmu rodičů. V bazénu jsou děti rozděleny do malých skupin podle plaveckých dovedností. Hravou formou se děti seznamují s vodou a činnostmi provozovanými v bazénech.
- **Výtvarné činnosti** - jsou realizovány v průběhu dopoledních činností. V těchto činnostech jsou dětem nabízeny netradiční výtvarné techniky a materiály. Výsledné produkty si děti odnášejí domů. Výtvarné činnosti nepřinášejí jenom radost z vytvořeného díla, ale opět přímo souvisí s celkovým psychomotorickým rozvojem dítěte. V souvislosti s jemnou motorikou děti pracují s keramickou hlinou, zapojují fantazii, tvořivost, samostatnost a zručnost.
- **Odpolední aktivita – „Zvládneme to hravě“** – obsah vychází z realizovaného projektu. Nabízí odpoledne plné her, zpívání, povídání a kreslení. Obsahem odpoledního kroužku bude cílené posilování oslabených psychomotorických oblastí včetně logopedické péče u dětí předškolního věku, konzultace s rodiči v oboru poradenství.

V Odpolední aktivita - "Hravé povídání" - **aktivita vychází z projektu zaměřeného na prevenci řečových vad u předškolních dětí. Je určena dětem se SVP z MŠ speciální, dětem z běžné třídy a dětem z běžných MŠ z okresu Jablonec n. N. a jejich rodičům. Je realizována formou odpoledních aktivit, které v sobě zahrnují hry a činnosti na podporu rozvoje řeči, komunikaci, na správnou výslovnost, na samostatné vyjadřování, vedení rozhovoru, na porozumění řeči, na gramatickou správnost projevu a na všechny čtyři roviny jazykového vývoje. Obsahem je rozvoj správného dýchání, oromotorické cviky na rozvoj mluvidel, rozvoj fonemického sluchu, podpora řečového rozvoje s propojením zrakového, sluchového a hmatového vnímání a rozvoje jemné a hrubé motoriky včetně grafomotoriky.**

- **"Šikovné ručičky"** - cílem aktivity je rozvoj jemné motoriky, manipulačních činností, rozvoj kreativity a estetického citění. Obsahem jsou výtvarné a pracovní činnosti.
- **"Kuchtík"** - cílem aktivity je poznávání vlastností surovin a jejich využití ke kulinářským experimentům, rozvoj samostatnosti a kreativity. Obsahem je vytváření vlastních kulinářských výrobků.
- **"Muzikoterapie v pohádce"** - cílem aktivity je rozvoj sluchového a muzikálního vnímání, rozvoj citu pro rytmizaci a melodizaci, rozvoj schopnosti projekce osobnosti do hudebního vyjádření. Obsahem je propojení hudebního sebevyjádření s pohybem, rytmizací, poslechem a dramatizací.
- **"Hýbeme se celý rok"** - cílem aktivity je rozvoj hrubé motoriky, pohybových dovedností, koordinace pohybu. Obsahem jsou pohybové činnosti.
- **"Angličtina hrou"** - cílem aktivity je seznamování dětí s cizím jazykem formou hry a zábavného učení
- **"Přemýšlej a táhni figurou"** - cílem aktivity je seznámení dětí s deskovými hrami, podpora logického a strategického myšlení

VII. Vzdělávací obsah

Obsahem vzdělávání jsou jednotlivé integrované bloky, které se navzájem prolínají, jsou společné pro celou mateřskou školu a vycházejí ze vzdělávacích oblastí – biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a enviromentální.

Tématické celky a konkrétní tematické plány jsou zpracovávány z hlediska časovosti a náplně různě v jednotlivých třídách. Vycházejí ze složení třídy, postižení dětí, potřeb, možností a schopností. Všemi integrovanými bloky prolíná výchova ke zdraví a prevence sociálně patologických jevů u dětí předškolního věku, které postihují celou osobnost a týkají se jak fyzického tak psychického zdraví po celou dobu pobytu dětí v mateřské škole. Enviromentální výchova prolíná běžnými činnostmi v rámci režimu dne.

V rámci enviromentální výchovy je realizován projekt "Žijeme na Zemi" v různých formách a obměnách.

Plánovaná témata jsou obsahem třídních vzdělávacích programů, které jsou pracovními dokumenty. V plánech se zaměřujeme na vyváženost řízených a neřízených činností, na spolupráci s rodiči a zhodnocení jednotlivých plánů.

Učitelky tak mají možnost tvořivě, promyšleně, samostatně a kooperativně mezi sebou na třídě svobodně volit a dotvářet výchovně vzdělávací činnost. Mají možnost koncipovat i své vlastní třídní projekty.

Vzdělávací obsah vychází z jednotlivých vzdělávacích oblastí, jejichž záměry jsou přizpůsobeny dětem se speciálními vzdělávacími potřebami i dětem bez postižení a směřují k dosažení očekávaných výstupů. Očekávané konkretizované výstupy jsou naplňovány v rámci integrovaných bloků. U dětí se SVP jsou naplňovány s ohledem na druh a stupeň postižení, diagnózu dítěte, jejich schopností, možností, dovedností a potřeb.

Očekávané konkretizované výstupy se promítají do individuálních plánů a do vzdělávacích plánů.

1. Dítě a jeho tělo

Záměrem vzdělávací oblasti je vytvoření fyzické a psychické rovnováhy, osvojení si pohybových schopností, dovedností a poznatků o lidském těle, uvědomění si vlastního těla a tělesného schématu, vytvoření správných životních návyků.

Stěžejním vzdělávacím cílem je sebeobsluha, rozvoj hrubé, jemné motoriky, grafomotoriky, oromotoriky a logomotoriky, a zároveň logopedická prevence.

Tato oblast součástí celého režimu dne, řízených i neřízených činností.

2. Dítě a jeho psychika

Cílem vzdělávací oblasti je podpora zdravého sebevědomí a sebejistoty dětí s postižením i dětí bez postižení, rozvoj psychické stránky dítěte, kognitivních procesů v souladu s možnostmi dítěte, rozvoj řečových schopností a komunikace, rozvoj emoční a sociálně volní oblasti.

Specifikum mateřské školy speciální vyžaduje integrovat záměry této oblasti do všech činností během celého pobytu dětí v zařízení, zvláště v kolektivním logopedickém cvičení a při individuálních činnostech.

3. Dítě a ten druhý

Pro vysoký počet dětí s ADHD a poruchou PAS je nutné vytvářet přesná společenská pravidla a návyky, které děti formulují, kooperují při jejich vytváření, přijímají je za své a řídí se jimi. Děti si uvědomují statut ve skupině vrstevníků, komunikují s ostatními, projevují empatii, vyhledávají a přijímají do hry všechny děti.

Tato oblast je naplňována především v neřízených činnostech – volné hry, pobyt venku, odpolední činnosti, přechodové chvíle a sebeobslužné činnosti.

4. Dítě a společnost

Záměrem této oblasti je společenské soužití dětí bez handicapu a dětí s různým druhem a stupněm postižení ve třídách, respektování a tolerance, navazování kamarádských vztahů, kooperace mezi vrstevníky, umění zvládat běžné režimové i životní situace, jejich změny, osvojení si základů mezilidských vztahů a v neposlední řadě seznamování se s jinými kulturami.

K naplňování této oblasti dochází opět v průběhu celého režimu dne.

5. Dítě a svět

Dílním cílem oblasti je povědomí o prostředí, v němž dítě vyrůstá, o živé a neživé přírodě,

ekologickém myšlení a chování. Součástí oblasti je adaptabilita na prostředí mateřské školy, sociální informovanost a uvědomění si a rozlišení bezpečí a nebezpečí v okolním světě.

Specifickými činnostmi rozvíjejícími tuto oblast jsou návštěvy divadel, prezentace mateřské školy v rámci veřejných vystoupení a výstav, plavání, Jízda na koni, výlety a řízené činnosti.

VIII. Evaluační systém

Evaluace školy

System evaluace mateřské školy je dán jejími specifiky.

Evaluace se zaměřuje na pravidelnou analýzu vnějších a vnitřních determinantů, zhodnocení současného stavu dle stanovených kritérií, které jsou prováděny v dvouletém intervalu za účasti všech zaměstnanců školy.

Použité metody:

- Analýza SWOT
- Metoda VRIO
- Evaluační dotazník

V příloze jsou uvedeny výsledky posledních zjištění.

Cílem evaluace je zhodnocení současného stavu dle stanovených kritérií v těchto oblastech:

- oblasti řízení
- personálních podmínek
- materiálně-technických (věcných) podmínek

Kritéria hodnocení

A. Oblast řízení

- Povinnosti, pravomoci a úkoly jsou jasně vymezeny
- Je vytvořen funkční informační systém
- Klima školy - důvěra, tolerance, spolupráce
- Systém hodnocení, motivace
- Spolupráce s rodiči, zřizovatelem, odborníky

- Plánování činnosti a provozu školy
- Systém kontrolní činnosti
- Spolupráce týmu na tvorbě školního vzdělávacího programu (dále ŠVP)

B. Personální podmínky

- Odborná kvalifikovanost pracovníků
- Pedagogové se systematicky vzdělávají
- Je zajištěna optimální pedagogická péče
- Je zajištěna odborná speciální péče dětem se speciálními vzdělávacími potřebami

C. Materiálně-technické podmínky

- Dostatečné prostory a uspořádání vyhovující individuálním i skupinovým činnostem dětí
- Vybavení (nábytek, tělocvičné nářadí apod.) je bezpečné, vyhovující estetickému vzhledu
- Vybavení hračkami, pomůckami, materiály, kompenzačními pomůckami je dostatečné, plně využívané, obnovované a doplňované
- Hračky, pomůcky, materiály jsou dětem dostupné
- Děti se podílejí na výzdobě MŠ
- Vybavení zahrady umožňuje dětem pohybové a další aktivity
- Vnitřní i venkovní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů

Evaluace výše uvedených kritérií je obsažena v evaluačních dotaznících (příloha).

Evaluace tříd

Evaluace vzdělávání ve třídách (výsledky vzdělávání, speciální péče, materiálních podmínek, hodnocení obsahu a realizace TVP) je uskutečňována formou hodnotících zpráv, které jsou písemně vypracovávány každoročně v měsíci červnu učitelkami v jednotlivých třídách.

Evaluace dílčích cílů je prováděna učitelkami v jednotlivých třídách každý týden do daných formulářů.

Hodnocení jednotlivých dětí je realizováno průběžnými (leden) a závěrečnými hodnotícími zprávami (květen), které vycházejí z oblastí individuálního vzdělávacího plánu. Zprávy jsou zpracovávány písemně a jsou součástí individuálního vzdělávacího plánu.

Hodnocení pracovníků

Po celý školní rok probíhá dlouhodobé sledování všech zaměstnanců ředitelkou a hospitace ve třídách.

System vzájemných náslechnů učitelek na jednotlivých třídách slouží jako forma sebevzdělávání, inspirace k vlastní práci, poznávání jiných kolektivů a práce učitelek na jednotlivých třídách. System je plánován od září do června příslušného školního roku.

Hodnocení pracovníků prováděné ředitelkou školy se uskutečňuje jednou ročně metodou dotazníků pro učitelky, provozní zaměstnance a asistenty, hodnotícími pohovory (příloha). Součástí hodnocení učitelek je stanovení si cíle pro další školní rok v rámci plánu osobního rozvoje. Pracovníci mají možnost vyjádřit se k obsahu a kritériím hodnocení, jsou s nimi předběžně seznamováni.

Hodnocení rodiči

Rodiče hodnotí mateřskou školu metodou anonymního dotazníku jednou za dva roky.

Příloha 1

Integrované bloky

Vzdělávací obsah je členěn na tyto integrované bloky:

RADOST

- Získat identitu ve skupině, spolupracovat s ostatními, naučit se respektovat a převzít hlavní i podřízenou roli
- Získávat informace a zkušenosti na základě prožitkového učení a bezprostřední zkušenosti
- Vést děti ke komunikaci bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými
- Vést k samostatnému rozhodování o svých činnostech, k vytvoření a vyjádření svého názoru
- Dovést děti k pochopení, že se mohou samostatně a svobodně rozhodovat, zároveň za svá rozhodnutí nesou zodpovědnost
- Vést děti k rozlišení činností vztahující se k tématu, od činností, které nevedou k danému cíli – volit mezi nimi

LIDOVÉ ZVYKY

- Seznámit s lidovými zvyky a tradicemi u nás i ve světě, jejich původem a zvláštnostmi
- Vést děti k rozvoji a kultivaci estetického a etického vnímání, citění a prožívání na základě prožitků
- Vést děti k řečové, hudební produkci související s lidovými tradicemi
- Rozpoznávat, uvědomovat si a pojmenovávat svoje chování, jednání a důsledky z nich plynoucí
- Vést děti k respektování individuálních zvláštností mezi dětmi, k respektování jiného názoru a vyjádření svého názoru
- Vytvářet povědomí o úctě k lidovým tradicím, lidským činnostem a produktům, společnosti

Z POHÁDKY DO POHÁDKY

- Seznamovat s kulturním světem a jeho formami
- Vést děti k estetickému vnímání, citění na základě vlastního prožitku
- Vést k dovednosti využít informativní a komunikativní prostředky
- Vést děti ke vzájemné domluvě a spolupráci při společných činnostech, ke schopnosti respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- Najít v sobě schopnost empatie, pojmenovat a rozlišovat charakterové vlastnosti a

umět je slovně vyjádřit

- Vést děti k rozpoznání a uvědomění si vlastních silných i slabých stránek

ZVÍŘATA

- Podporovat a prohlubovat znalosti o zvířatech, rozvíjet zájem o jejich život, zvláštnosti, podněcovat přirozenou zvědavost
- Vést k samostatnému logickému třídění, nalezení společných a odlišných znaků
- Rozšiřovat pasivní i aktivní slovní zásobu
- Podnítit u dětí mravní cítění, enviromentální výchova
- Vést děti k reálným odhadům situací

MĚSTO A VESNICE

- Vést děti k pochopení a přijetí prosociálního chování, jednání, toleranci a vzájemných mezilidských vztahů
- Seznamovat děti se společenským prostředím, ve kterém žijí, s městem, kde bydlí
- Vytvářet povědomí o světě, jiných národech i vesmíru

ŽIVÁ A NEŽIVÁ PŘÍRODA

- Vytvářet a prohlubovat znalosti o živé a neživé přírodě, všimnout si přírodních jevů
- Vést k řešení problémů na základě bezprostřední zkušenosti (experimenty)
- Vést k vyjadřování svých myšlenek, názorů, sdělení, rozšiřování slovní zásoby a využívání informativních prostředků, zdrojů
- Enviromentální výchova
- Vést děti k uvědomění si, v jakém žijí prostředí, jak se svým chováním na něm podílí a ovlivňují jej

HÝBEME SE CELÝ ROK

- Zpřesňovat, procvičovat hrubou a jemnou motoriku, uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích, vést děti k pozitivním prožitkům z činnosti
- Vést děti k sebeprosazení i podřízení, k dodržování návyků i pravidel, respektování druhých, poskytování vzájemné pomoci, hra „fair play“
- vést děti k odpovědnému chování s ohledem na zdraví svoje i druhých
- vytvářet pozitivní vztah k učení, osvojovat si dovednosti předcházející čtení a psaní

KAMARÁD

- vést děti ke zvážení možností a schopností, objektivnímu hodnocení sebe sama i druhých
- vést děti k pochopení včasného a uvážlivého řešení problémů
- vést děti ke sdělování vlastních prožitků, pocitů i nálad, k samostatnosti vyjádřit své myšlenky a vést smysluplný dialog
- spolupodílet se na společných rozhodnutích, projevovat empatii, vést k vnímání pozitivních a negativních projevů, předcházet symptomům šikany
- podílet se na spoluutváření pravidel společného soužití, porozumět jejich významu a přijmout je za své

RODINA

- prohlubovat u dětí zájem o rodinu, rodinné tradice, o významu a důležitosti rodiny, vytváření pocitu soudržnosti a úcty k sobě samému i ostatním
- seznamování a přiblížení pracovních profesí
- rozšiřování slovní zásoby, její aktivní používání
- vést děti k obezřetnému chování při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích, umět odmítnout nevhodné, nepříjemné chování i komunikaci
- prohlubovat smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, odpovědný přístup k nim, vést děti k dokončení započaté činnosti

POČASÍ

- vytvářet znalosti o ročních obdobích, časových představách
- vést děti k samostatnému vyjadřování, rozšiřování slovní zásoby, využívání informativních prostředků a zdrojů, rozvíjet komunikativní dovednosti
- vést děti k uvědomění si a pochopení přírodních jevů, rozpoznání nebezpečí a zvážení možností na něj reagovat
- vytváření poznatků o těle a zdraví, správných návyků
- vést děti k uvědomění si obklopujícího prostředí, umět rozlišovat mezi skutečnostmi, které jsou přírodě prospěšné

CO JÍME

- prohlubovat znalosti o lidském těle, jeho funkcích, vývoj jedince
- význam potravin pro růst a vývoj, rozlišování

- vést děti k samostatnosti při pracovních činnostech, rozvoj fantazie a zručnosti
- vést k toleranci
- rozvoj multisenzoriálního vnímání
- pečovat o zdraví a bezpečí svoje i druhých
- vést děti k vyjádření vlastního názoru, pocitů, komunikaci bez ostychu

ŽIJEME NA ZEMI

- vytváření pozitivního a citového vztahu k přírodě
- vytvářet povědomí o nutnosti ochrany životního prostředí
- rozvoj ekologického jednání a chování
- pozorování, objevování a aktivní účast dětí v konkrétním místě

HRAVÉ POVÍDÁNÍ

- logopedická prevence
- rozvoj verbálních schopností a dovedností
- rozvoj komunikativních dovedností a kompetencí
- interaktivní činnosti
- rozvoj předčtenářské gramotnosti s využitím dramatických, čtenářských a kreativních činností na podporu předčtenářských dovedností s podporou multisenzoriálního vnímání

LOGOPREVENCE V ŘÍKADLECH

- podpora rozvoje řeči
- aktivní zapojení rodičů do spolupráce
- využití metodiky práce s vlastním souborem říkadél zaměřených na jednotlivé hlásky českého jazyka od nejjednodušších k obtížnějším, která bude využita v praxi v rámci řízených činností v mateřské škole
- nabídka CD s říkadly a práce s nimi včetně praktických ukázek rodičům a učitelkám MŠ
- podpora správného rozvoje řeči, receptivní a produktivní dovednosti, veškeré komunikační dovednosti, oromotorika, jemná i hrubá motorika, grafomotorika, posilování zdravého sebevědomí, pocit úspěchu a praktické instruování rodičů ke komunikaci a hře s dětmi

SLUCHOVÉ HRY V LOGOPREVENCI

- podpora rozvoje řeči
- aktivní zapojení rodičů do spolupráce
- *rozvoj sluchové percepce, sluchové diferenciacie a fonematického sluchu u dětí s vadou řeči i bez vady řeči*
- *aktivity na podporu rozvoje řeči a sluchového vnímání včetně logopedické péče a prevence jsou důležitými faktory pro následný nástup dětí do základních škol a pro bezproblémový nácvik trivía*
- *podpora správného rozvoje řeči na základě rozvoje sluchové oblasti s propojením s dalšími percepcemi a motorikou, posílení zdravého sebevědomí, pocit úspěchu a praktická instrukce učitelky i rodiče ke komunikaci a hře s dětmi*
- *využití Souboru sluchových her pro předškolní věk*

Příloha
**Závěry evaluace mateřské školy
(červen 2016)**

ANALÝZA VNĚJŠÍCH DETERMINANTŮ

Analýzou vnějšího prostředí školy byly všemi zúčastněnými formulovány stěžejní faktory jako příležitosti a hrozby ovlivňující mateřskou školu speciální.

Analýza vnějších zdrojů, které mohou mít přímý vliv na speciální mateřskou školu, ukázala dostatek příležitostí školy pro její rozvoj a upevnění postavení v regionu.

Mateřská škola má velice příznivou polohu, jak z hlediska dopravní obslužnosti MHD, tak i možnosti využití blízké přírodní lokality – přehrady, lesy, Jizerské hory apod.

Příležitostmi jsou i technologické faktory – média, pravidelné kulturní akce, prostřednictvím kterých se mateřská škola prezentuje a informuje veřejnost o poskytované péči.

Mateřská škola získala postavení v regionu jako potřebné pracoviště, a tím i podporu ve financování asistentů z obecního rozpočtu. Vlivem tohoto mohou do mateřské školy docházet děti s kombinovanými vadami, které účast asistentů vyžadují.

Z diskuse nad závěry analýzy vyplynul závěr, že vhodnou prezentací lze rozšířit povědomí o mateřské škole s využitím pozitivních referencí rodičů, aktivity poradenství pro rodiče, nabízených odpoledních aktivit pro děti z mateřské školy i děti z běžných mateřských škol.

ANALÝZA VNITŘNÍCH DETERMINANTŮ

K analýze vnitřních zdrojů byla použita analýza SWOT . Byly zhodnoceny fyzické, lidské, finanční a nehmotné zdroje, ze kterých byly vybrány zdroje s konkurenční výhodou. Závěry byly použity a zpracovány do analýzy SWOT.

Interpretace závěrů

Z analýzy vnitřních zdrojů je patrné, že mezi silné stránky mateřské školy speciální patří lidské zdroje – organizační struktura zaměstnanců včetně asistentů, odborná kvalifikovanost pedagogů, flexibilní kolektiv schopný týmové práce se zájmem o vzdělávání a sebevzdělávání. Konkurenční výhodou mateřské školy je její jedinečnost, tradice a charakter v regionu, zájem o umístění dětí v mateřské škole, počet dětí ve třídách, poskytování individuální péče a program mateřské školy rozšířený o odpolední aktivity pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami z běžných mateřských škol . Silnou stránkou je i funkčnost spolku Radost při MŠ Hláska z.s. a získávání mimorozpočtových zdrojů – dotace, granty. Výhodou mateřské školy jsou i dobré vztahy se zřizovatelem a materiální vybavenost.

Silné stránky se podílejí na vytváření image školy.

Za slabé stránky školy bylo označeno nezískání části rodičů pro aktivní spolupráci zejména v oblasti individuální péče. Do slabých stránek se promítla i náročnost sestavování tříd vzhledem k rozličným postižením a specifickým problémům dětí.

Pro další rozvoj školy je nutné více informovat a seznamovat rodiče i veřejnost se zaměřením mateřské školy, obsahem Školního vzdělávacího programu mateřské školy speciální a nabídkou všech aktivit mateřské školy.

Příležitostí mateřské školy je realizace projektů zaměřených na celkový rozvoj osobnosti dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami, poradenská činnost, poskytování logopedické péče, vhodná a promyšlená prezentace, programová nabídka a podmínky vzdělávání, a také propojení běžných a speciálních tříd. Výzvou je i zájem o sebevzdělávání a vzdělávání, které zkvalitňuje vzdělávací práci.

Záměrem mateřské školy je využít příležitostí k rozvoji a zkvalitňování poskytované péče. Z analýzy nevyplývalo přímé ohrožení mateřské školy, přesto je jako hrozba vnímáno nedocenení předškolního vzdělávání a nerespektování osobnosti učitele.

Interpretace závěrů z anonymních dotazníků pro rodiče

Dotazníky byly rozdány v červnu 2016 rodičům dětí. Závěry byly zpracovány ze 46 vyplněných dotazníků.

Rodiče pozitivně hodnotí činnosti a aktivity mateřské školy, jsou spokojeni s odbornou péčí a otevřenou komunikací s učitelkami a realizovaným vzdělávacím procesem. Většina rodičů je dostatečně informována o činnosti a akcích mateřské školy. Rodiče pozitivně hodnotili zábavná odpoledne pro děti s rodiči, akci vyrábění, tradiční besídky pro rodiče, dále poskytovanou individuální logopedickou péčí. Děti dle mínění rodičů jsou v mateřské škole spokojené, líbí se jim obsah a náplň činností, dětem v mateřské škole vyhovuje skladba jídelníčku a možnost volby ve stravování.